

Sygn. akt: III U 806/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 06 listopada 2014r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. do SO Monika Obrębska
Protokolant:	sekretarz sądowy Przemysław Dudziński

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 06 listopada 2014r. w O.

sprawy z odwołania W. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania W. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 20.08.2014r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje W. R. prawo do emerytury począwszy od 01.07.2014r;
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

W dniu 28.07.2014r. W. R. złożył w Oddziale ZUS w P., wniosek o ustalenie uprawnień do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Po rozpoznaniu tego wniosku decyzją z dnia 20.08.2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił W. R. prawa do tego świadczenia uznając, iż nie udowodnił on wymaganego 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

W. R. decyzję powyższą zaskarżył, wnosząc od niej odwołanie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że W. R. nie spełnia warunków do przyznania wcześniejszej emerytury, o których mowa w art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż pomimo osiągnięcia wymaganego wieku emerytalnego, nie przystąpienia do OFE i legitymowania się ponad 25-letnim stażem pracy, nie posiada wymaganego 15-letniego okresu

pracy w szczególnych warunkach. W oparciu o przeprowadzone dowody ZUS uznał bowiem odwołującemu do stażu pracy w szczególnych warunkach jedynie 14 lat, 10 miesięcy i 26 dni. Organ rentowy nie zaliczył do szczególnych warunków okresu odbywania wstępnego stażu w okresie od 28.01.1974r. do 01.07.1974r., podnosząc, że nie został on uwzględniony przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie W. R. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że podstawą do ubiegania się przez odwołującego o prawo do emerytury jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdyż urodził się on 07.02.1954r. Zgodnie z tymi przepisami prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po 01.01.1949r., jeżeli:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa,
- w dniu 01.01.1999r. udowodnił 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zasadniczo okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy (tak: § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r.). Zgodnie jednak z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego możliwe jest wykazywanie okoliczności, od których zależy nabycie uprawnień, w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń wszelkimi dowodami (wyrok SN z dnia 06.09.1995r., II URN 23/95, OSNP 1996/5/77, wyrok SN z dnia 02.02.1996r., II URN 3/95, OSNP 1996/16/239).

Na okoliczność wykonywania w Wojewódzkim Zakładzie (...) w O. pracy w szczególnych warunkach W. R. przedstawił świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 21.07.2014r., z którego wynika, że w okresie od 01.07.1973r. do 31.12.1990r. był on zatrudniony w Wojewódzkim Zakładzie (...) w O. i w tym okresie od 01.07.1974r. do dnia 31.12.1990r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w służbie zdrowia i opiece społecznej – prace w zespołach pomocy doraźnej pogotowia ratunkowego oraz medycznego ratownictwa górniczego (w zakładach pomocy doraźnej leczenia zwierząt) – Wykaz A dział XII poz. 4., na stanowisku technika weterynarii, wymienionym w wykazie A, część B dział XII poz. 4 pkt. 2 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31.03.1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Jak wynika z zaskarżonej decyzji, jak też dokumentacji z akt rentowych, ZUS nie kwestionował treści przedłożonego przez odwołującego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, jednakże ze wskazanego tam okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłączył odwołującemu część okresu odbywania służby wojskowej tj. zaliczył okres od 15.08.1974r. do 31.12.1974r., natomiast nie zaliczył okresu od 01.01.1975r. do 05.08.1976r., co spowodowało przyjęcie przez organ rentowy, że odwołujący legitymuje się stażem pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat, 10 miesięcy i 26 dni.

Takie stanowisko organu rentowego było błędne i wynikało z niewłaściwej interpretacji przepisów.

Jak wynika z ugruntowanego już aktualnie w tym zakresie orzecznictwa sądów powszechnych i Sądu Najwyższego, okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do zatrudnienia (tak np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 23.01.2014r., III AUa 422/13, wyrok Sądu Najwyższego z 17.05.2012r., I UK 3999/11, LEX nr 1211140). Stanowisko Sądu Najwyższego w przedmiocie zaliczenia okresu służby wojskowej jako okresu pracy w szczególnych warunkach jest ugruntowane i ostatecznie potwierdzone w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z 16.10.2013r., II UZP 6/13, LEX. W uzasadnieniu powyższej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony w brzmieniu obowiązującym do 31.12.1974r., okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby albo w tej samej gałęzi pracy. Sąd Najwyższy wskazał, że przepis art. 106 ust. 1 tej ustawy wskazywał, na obowiązek pracodawcy, który zatrudniał pracownika w dniu powołania do zasadniczej służby wojskowej, do zatrudnienia go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszeregowania osobistego jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia.

Sąd Najwyższy w powyższej uchwale odwołał się również do uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego, wydanego w sprawie o sygn. I UK 126/09, w którym analizował zmiany omawianych przepisów na przestrzeni kolejnych lat, gdzie Sąd Najwyższy zauważył również, że "Przepis art. 108 ust. 2 ustawy o powszechnym obowiązku obrony został nieznacznie zmieniony z dniem 1 stycznia 1975 r. przez art. X pkt 2 lit. c ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks pracy, Dz.U. Nr 24, poz. 142 ze zm.) i zgodnie z jego nowym brzmieniem, czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wliczał się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Poważniejsza zmiana nastąpiła w brzmieniu przepisów ujętym w tekście jednolitym (Dz.U. z 1979 r. Nr 18, poz. 111). Zmianie uległa numeracja poszczególnych jednostek redakcyjnych ustawy, a także brzmienie niektórych przepisów. W myśl art. 120 ust. 1, pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wliczał się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych. Jednocześnie pracownikowi, który podjął pracę lub złożył wniosek o skierowanie do pracy po upływie trzydziestu dni od zwolnienia ze służby wojskowej, czas odbywania służby wliczał się do okresu zatrudnienia tylko w zakresie wymiaru urlopu wypoczynkowego i wysokości odprawy pośmiertnej oraz uprawnień emerytalno-rentowych (art. 120 ust. 3). (...). Pomimo kolejnych, licznych zmian redakcyjnych ustawy o powszechnym obowiązku obrony, w dalszym ciągu obowiązywało zawarte w art. 120 ust. 1 i 3 ustawy "wliczanie" okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień emerytalno-rentowych. Zostało ono usunięte dopiero z dniem 21 października 2005 r. Wówczas wszedł w życie art. 1 pkt 39 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie ustawy o służbie zastępczej (Dz.U. Nr 180, poz. 1496), który nadał nową treść między innymi art. 120 ust. 3 ustawy. Zgodnie z tym brzmieniem, które obowiązuje do chwili obecnej, pracownikowi, który podjął pracę po upływie trzydziestu dni od dnia zwolnienia z czynnej służby wojskowej, czas odbywania tej służby wlicza się do okresu zatrudnienia wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień wynikających ze stosunku pracy, z wyjątkiem uprawnień przysługujących wyłącznie pracownikom u pracodawcy, u którego podjęli pracę."

Odnosząc powyższe do przedmiotowej sprawy stwierdzić należy, że w sprawie niniejszej bezsporne było, że W. R. zasadniczą służbę wojskową odbył w czasie trwania stosunku pracy wykonywanej w szczególnych warunkach oraz bezpośrednio po zwolnieniu z tej służby podjął zatrudnienie u tego samego pracodawcy.

Reasumując powyższe Sąd doszedł do przekonania, że jako pracę wykonywaną w szczególnych warunkach należy zaliczyć W. R. cały okres wskazany w świadectwie pracy z dnia 21.07.2014r. tj. okres 01.07.1974r. do dnia 31.12.1990r. (tj. łącznie 16 lat i 6 miesięcy), łącznie z okresem odbywania zasadniczej służby wojskowej od 15.08.1974r. do 05.08.1976r.

W tej sytuacji zbędne stało się w realiach przedmiotowej sprawy odnoszenie się do kolejnego spornego okresu zatrudnienia tj. zasadności zaliczenia do okresów pracy w szczególnych warunkach okresu odbywania wstępnego stażu pracy, który nie został ujęty przez pracodawcę jako okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Niemniej jednak wskazać należy, że okres zatrudnienia w charakterze stażysty może być wliczony do stażu pracy w szczególnych warunkach, jeżeli w tym okresie pracownik faktycznie wykonywał prace objęte wykazem A, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983r.

W. R. spełnił też wszystkie pozostałe przesłanki warunkujące nabycie uprawnień do wcześniejszej emerytury wynikające z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Na dzień 01.01.1999 r. udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat tj. łącznie zgromadził 27 lat, 2 miesiące i 4 dni, osiągnął wiek 60 lat w dniu (...) oraz nie przystąpił do OFE (vide: dokumenty z akt emerytalnych).

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd w oparciu o art. 477¹⁴§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 20.08.2014r. i przyznał W. R. prawo do emerytury począwszy od dnia 01.07.2014r. tj. pierwszego dnia miesiąca, w którym odwołujący złożył wniosek o świadczenie.

Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd był zobowiązany, przyznając odwołującemu prawo do emerytury, do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego odnośnie do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji tj. zarówno przyznającego prawo do świadczenia, jak też jego brak (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2010 roku, II UK 330/09, LEX 604220). W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie brak było podstaw do obciążenia organu rentowego odpowiedzialnością za nieustalenie wszystkich okoliczności niezbędnych do wydania decyzji o przyznaniu odwołującemu prawa do wcześniejszej emerytury. Kwestia zasadności zaliczenia odwołującemu do stażu pracy w szczególnych warunkach całego okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej mogła budzić wątpliwości organu rentowego z uwagi na wcześniejsze niejednolite orzecznictwo sądowe w tym zakresie. Z tych względów orzeczono jak w pkt. 2 wyroku.